

**Kenniscentrum
Bipolaire Stoornissen**

Meerjarenplan 2020-2025

Colofon

Meerjarenplan 2020-2025 Kenniscentrum Bipolaire Stoornissen

Vastgesteld door het bestuur in de vergadering van 6 juli 2020, na goedkeuring van de deelnemersraad in de vergadering van 26 juni 2020.

Het Kenniscentrum Bipolaire Stoornissen streeft ernaar in Nederland de zorg voor mensen met een bipolaire (manisch-depressieve) stemmingsstoornis te verbeteren. Een tweede doel is de meest actuele kennis over deze aandoening verzamelen, ontwikkelen en verspreiden.

Het Kenniscentrum, kortweg KenBiS, bundelt de deskundigheid van gespecialiseerde professionals, patiënten en naastbetrokkenen. Het nodigt professionals uit deel te nemen aan een groeiend netwerk van academische en psychiatrische centra en patiëntenvereniging plusminus.

De partners in het netwerk bouwen samen aan de kwaliteit van diagnostiek en behandeling.

Hebt u vragen?

Stuur een e-mail naar info@kenbis.nl.

Contactgegevens

Kenniscentrum Bipolaire Stoornissen
p/a Dimence
Postbus 398
7600 AJ Almelo

www.kenbis.nl

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Achtergrond	4
Doelstellingen KenBiS	5
Participanten	5
Donateurs	7
Organisatie	7
Website	8
Ambities voor de periode 2020-2025	9

Achtergrond

Met het afsluiten van het jubileumjaar 2019, waarin het Kenniscentrum Bipolaire Stoornissen haar formele 10-jarige bestaan vierde onder het motto: 'KenBiS: de kracht van een stabiel kennisnetwerk', gaan wij een nieuw decennium in. Daarbij horen nieuwe ambities, naast het bestendigen van wat al bereikt is. Terugkijkend gaat dat veel verder dan 10 jaar, want al eind jaren '80 van de vorige eeuw werd door een aantal enthousiaste psychiaters, internisten en verpleegkundigen de Lithium Werkgroep opgericht, ongeveer gelijktijdig met de oprichting van de patiëntenvereniging Nederlandse Stichting voor Manisch-Depressieven, thans plusminus. Beide hebben zich door de jaren heen ontwikkeld en geprofessionaliseerd, parallel en vanuit een eigen perspectief, maar met een gezamenlijk doel: het lot verbeteren van de mens die behept blijkt te zijn met de kwetsbaarheid voor een bipolaire stemmingsstoornis, en van de mensen die hem of haar omringen. KenBiS doet dat vooral door de kennis en kunde van de professional die zich met hen bezighoudt, te vergroten.

Anno 2020 speelt zich dat af in een sterk veranderend GGZ-veld. Enerzijds is er een grote toename van kennis over de achtergronden van psychische aandoeningen, en over de mogelijkheden en beperkingen van onze behandelingen. In de afgelopen jaren zijn er richtlijnen en zorgstandaarden ontwikkeld voor een breed gebied van psychische problematiek, waarin een indrukwekkende hoeveelheid theoretische en vooral praktijkkennis is gebundeld. Anderzijds worden er vraagtekens gezet bij de concepten van psychiatrische stoornissen en het specifiek behandelen daarvan. Daarbij wordt vaak de kunstmatige vraag gesteld of men 'de stoornis' of 'de mens' behandelt. In een 'state of the art' behandeling gebeurt immers allebei.

Wie mensen in een manische en nadien depressieve episode heeft meegemaakt, en heeft gezien hoe ze herstellen en dan ook zelf verbijsterd terugkijken op de voor hen vaak onbegrijpelijke periode van ziek-zijn, twijfelt niet over het bestaan van bipolaire stemmingsstoornissen, en de noodzaak daaraan iets te doen. Natuurlijk gebeurt dat in de context van het eindeloos gevarieerde persoonlijke verhaal, maar dat is in de psychiatrie een open deur. Uitsluitend behandelen volgens een richtlijn (of zorgstandaard) zonder persoonlijke context is kleurloos, maar behandelen van een context zonder richtlijn is stuurloos. Beide werken niet. In de geneeskunde handelt men immers primair op basis van waarin mensen met elkaar overeenkomen (de diagnose) en pas dan op basis van waarin zij verschillen.

KenBiS maakt zich sterk voor mensen met een bipolaire stemmingsstoornis en hun naasten, bezien vanuit het perspectief van de behandelaar. Het effectief behandelen van deze complexe problematiek vergt kennis en ervaring. In het KenBiS netwerk circuleert deze kennis en wordt zij aan elkaar doorgegeven, inclusief de daarbij horende vragen en dilemma's. Daartoe komen wij tenminste viermaal per jaar bij elkaar in levendige deelnemersraden en Klinisch-Wetenschappelijke Vergaderingen, en in productieve werkgroepen.

Met al onze energie zullen wij ons ook in de komende vijf jaar bezighouden met voortgaande en nieuwe thema's, zoals gepresenteerd in dit vijfjarenplan 2020-2025.

Ralph Kupka

Voorzitter KenBiS

Hoogleraar Bipolaire Stoornissen Amsterdam UMC | VU Medisch Centrum

Doelstellingen van KenBiS

De stichting heeft als doel:

- Het verder verbeteren van de zorg voor mensen met een bipolaire stoornis in Nederland
- De verdere ontwikkeling van (nieuwe) kennis stimuleren en faciliteren
- Het verspreiden van de actuele bestaande kennis over bipolaire stoornissen

De stichting zal haar doelen onder meer bereiken door:

- Het bevorderen dat de deelnemers ten behoeve van patiënten met een bipolaire stoornis gespecialiseerde zorg aanbieden, consultaties verzorgen en second opinions uitbrengen.
- Het organiseren van voorlichtingsactiviteiten, cursussen, trainingen en symposia op het gebied van diagnostiek en behandeling van de bipolaire stoornis.
- Het adviseren van andere organisaties over de zorg voor mensen met een bipolaire stoornis.
- Het stimuleren en ondersteunen van wetenschappelijk onderzoek.

Deelnemers

KenBiS is een gezamenlijk initiatief van diverse instellingen voor geestelijke gezondheidszorg (GGZ), enkele universitaire instellingen met een speciale expertise op het gebied van de bipolaire stoornis en patiëntenvereniging plusminus, voorheen Vereniging voor Manisch-Depressieven en Betrokkenen (VMDB). De deelnemende instellingen worden circa eenmaal per vier jaar gevisiteerd, waarbij de kwaliteitscriteria van KenBiS worden getoetst.

Deelnemende instellingen zijn anno 2020, in alfabetische volgorde:

- ✓ Altrecht
- ✓ Antes
- ✓ Dimence
- ✓ Emergis
- ✓ GGNet
- ✓ GGZE
- ✓ GGZ Breburg
- ✓ GGZ Friesland
- ✓ GGZ inGeest
- ✓ GGZ Noord-Holland Noord
- ✓ Mediant
- ✓ Mondriaan
- ✓ MUMC+ / afdeling Psychiatrie
- ✓ Plusminus, leven met bipolariteit
- ✓ ProPersona
- ✓ PsyQ
- ✓ Reinier van Arkel Groep
- ✓ Rivierduinen
- ✓ Sint Antonius Ziekenhuis Sneek / PAAZ
- ✓ Trimbos Instituut
- ✓ UMCG / Universitair Centrum Psychiatrie
- ✓ UMCU / Afdeling Psychiatrie
- ✓ Vincent van Gogh

GGZ-instellingen en universitaire instellingen:

- Zij bieden op bepaalde afdelingen gespecialiseerde zorg aan patiënten met bipolaire stoornissen volgens de meest actuele richtlijnen. Zij bieden deze zorg aan patiënten van binnen de eigen regio en in sommige gevallen ook aan patiënten van buiten de eigen regio.
- Zij verzorgen consultatie aan professionals.
- Zij verzorgen second opinions bij patiënten met bipolaire stoornissen van binnen en buiten de eigen regio.
- Zij participeren in opleiding, na- en bijscholing over bipolaire stoornissen aan professionals en in de voorlichting aan patiënten en betrokkenen.
- Zij spelen een actieve rol in het opzetten en uitvoeren van kwalitatief hoogstaand wetenschappelijk onderzoek of participeren daarin.
- Zij worden vertegenwoordigd door professionals (zoals psychiaters, andere artsen, psychologen en verpleegkundigen).
- Betreffende de bovenstaande doelstellingen voldoen zij aan door KenBiS gesteld kwaliteitscriteria die tijdens de vierjaarlijkse visitatie worden getoetst.
- Instellingen die op weg zijn om bovenstaande doelstellingen te realiseren, kunnen in het KenBiS participeren als *aspirant-deelnemer*.

Plusminus, leven met bipolariteit:

- Plusminus is sterk georganiseerd en onderhoudt een intensief contact met haar doelgroep.
- Zij heeft een bredere oriëntatie dan het psychiatrisch perspectief en heeft veelvuldig contact met maatschappelijke organisaties.
- Zij heeft goed zicht op de behoefte aan specifieke kennis en de lacunes daarin.
- Zij speelt een centrale rol bij de overdracht van kennis aan groepen patiënten en betrokkenen.
- Zij kan participeren in opleiding, na- en bijscholing over bipolaire stoornissen aan professionals.
- Zij speelt een zowel inspirerende (bijvoorbeeld het inbrengen van onderzoeksthema's) als faciliterende (bijvoorbeeld de werving van deelnemers) rol bij het opzetten en uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek.
- Zij wordt vertegenwoordigd door twee leden in de deelnemersraad van KenBiS.

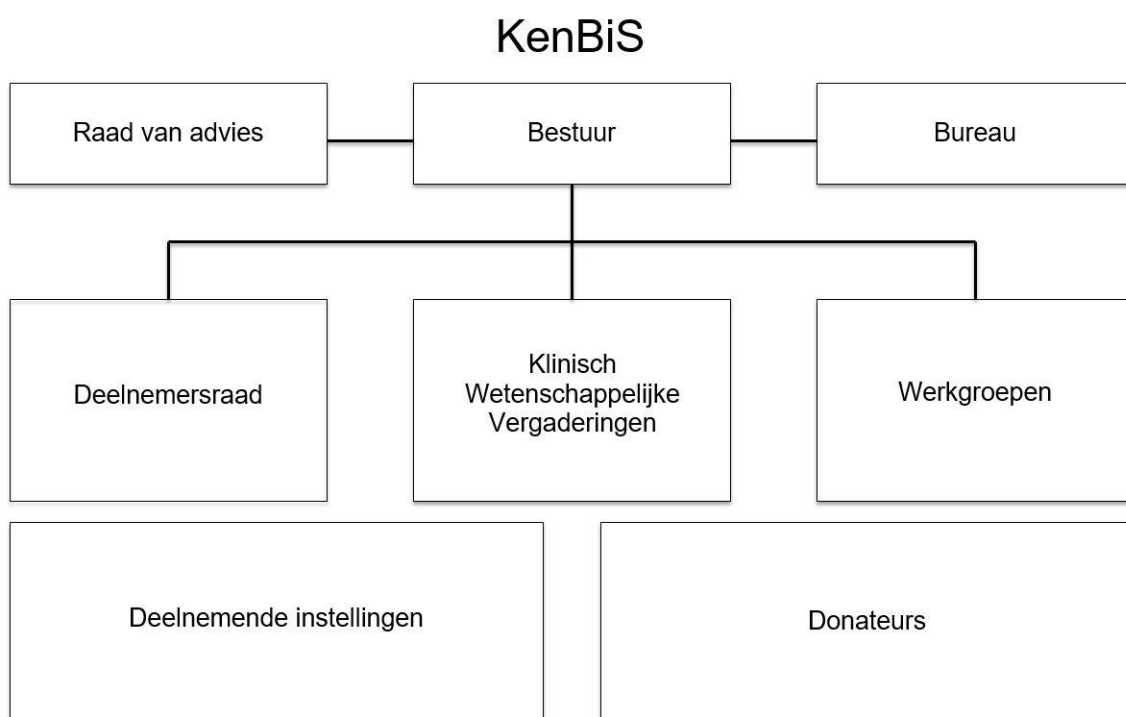
Trimbos Instituut, landelijk kennisinstituut voor geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg en maatschappelijke zorg:

- Dit instituut kan een verbinding leggen met andere kenniscentra op het gebied van de GGZ en kan impulsen geven aan de organisatie van het KenBiS en de wijze waarop dit zijn doelstellingen kan verwezenlijken.
- Het heeft een brede maatschappelijk oriëntatie.
- Het instituut is vertegenwoordigd door een wetenschappelijk medewerker.

Donateurs

- Dit zijn individuele professionals (zoals psychiaters, andere artsen, psychologen, verpleegkundigen) die al dan niet werkzaam zijn in een van de deelnemende instellingen.
- Dit zijn personen die de doelstellingen van KenBiS onderschrijven en deze ondersteunen met een bijdrage, waarvan de minimale hoogte reglementair is vastgelegd.
- Zij onderschrijven de doelstellingen van KenBiS en ondersteunen KenBiS met een geringe financiële bijdrage (afhankelijk van de beroepsgroep € 25,- of € 50,- per jaar).
- Zij vergaderen vier maal per jaar om kennis en ervaringen uit te wisselen en te discussiëren over thema's die betrekking hebben op de diagnostiek en behandeling van de bipolaire stoornis; Voor deze bijeenkomsten wordt accreditatie aangevraagd bij de beroepsverenigingen NVvP, VSR en V&VN. deze bijeenkomsten zijn geaccrediteerd door de beroepsverenigingen.
- Zij vormen een fijnmazig landelijk netwerk van gespecialiseerde behandelaars, waarnaar verwezen kan worden voor behandeling. Hierdoor wordt een optimale toegankelijkheid voor patiënten bereikt.

Organisatie

KenBiS is een stichting met een (onbezoldigd) bestuur en een raad van advies. Zij worden ondersteund door (betaalde) bureamedewerkers. De instellingen zijn vertegenwoordigd in een deelnemersraad (DNR). Inhoudelijke projecten worden uitgevoerd in werkgroepen. Kennis wordt uitgewisseld tijdens Klinisch-Wetenschappelijke Vergadering (KWV) waarvoor accreditatie wordt aangevraagd bij de beroepsverenigingen NVvP, VSR en V&VN. Alle bijeenkomsten en vergaderingen worden viermaal per jaar op één dag georganiseerd bij afwisselend steeds één van de deelnemende instellingen.

Website www.kenbis.nl

The screenshot shows the KenBiS website homepage. At the top is the KenBiS logo and the text 'Kenniscentrum Bipolaire Stoornissen'. Below this is a navigation menu with items: HOME, NIEUWS, AGENDA, OVER BIPOLAIRE STOORNISSEN, SCHOLING, OVER KENBIS, DOE MEE!, BESTELLEN, CONTACT. A search bar is located to the right of the menu.

The main content area is titled 'Kenniscentrum Bipolaire Stoornissen'. It contains three paragraphs of text describing the center's mission and services. Below the text is a 'Nieuws' section with a list of recent news items, each with a date and a link. A 'Bekijk het nieuwsarchief' link is also present.

Below the news section is a 'Twitter' section with a 'Tweets' header and a list of tweets. The first tweet is from Petra d'Huy (@petraetetera) and includes a link to a blog post and a photo of fruit and pills.

On the right side of the page is a 'Deelnemers' section. It features two buttons: 'Bekijk alle deelnemers' and 'Deelnemer worden'. Below these buttons is a grid of logos for various participating institutions, including Altrecht, Trimbos instituut, Dimence, GGZ Friesland, PsyQ, UMCG, Antes, GGNet, Rivierduinen, Maastricht UMC+, plusminus, Friesland van Rijk, GGZ noord-holland Noord, Mediant, Pro Persona, Universitair Medisch Centrum Utrecht, GGZ, GGZ inGeest, Antonius ziekenhuis, GGZ Breburg, Vincent van Gogh, emergis, and Mondriaan.

Ambities voor de periode 2020-2025

Hieronder worden de ambities van KenBiS voor de komende jaren beschreven zoals deze door de deelnemersraad, de raad van advies en het bestuur zijn vastgesteld.

Het verder verbeteren van de zorg voor mensen met een bipolaire stemmingsstoornis in Nederland

- Bevorderen van een brede implementatie van de Zorgstandaard Bipolaire Stoornissen en de voor onze doelgroep relevante Generieke Modules;
- Gegeven de veranderingen in de organisatie van GGZ richting een meer wijkgerichte en generalistische werkwijze, de beoogde nieuwe bekostigingssystematiek 2022, en de effecten daarvan op de implementatie van de zorgstandaard, stelt KenBiS zich als taak ervoor te zorgen dat de professionele standaard van de zorg voor mensen met een bipolaire stemmingsstoornis gehandhaafd blijft. KenBiS signaleert en inventariseert daarbij mogelijke knelpunten en zal indien nodig actie ondernemen. Hierin zullen KenBiS en plusminus bij voorkeur gezamenlijk optrekken en gezamenlijk naar buiten treden;
- Met behoud van de specifieke aandacht voor bipolaire stoornissen aansluiten bij de trend naar een meer persoonsgerichte behandeling ('personalized psychiatry');
- Het duidelijker positioneren van de behandeling van comorbide psychische aandoeningen, zowel binnen specifieke behandelsettings voor stemmingsstoornissen als daarbuiten;
- Bevorderen van tijdige diagnosestelling (vroegherkenning), waarbij ook de eerste lijn en jeugdartsen worden betrokken;
- Verbetering van zelfmanagementtools;
- Bevorderen van de inzet van (blended) digitale toepassingen in de zorg voor patiënten met een bipolaire stemmingsstoornis in aanvulling op de huidige behandelopties; het bewaken van de samenhang van een digitaal aanbod; en het opnemen daarvan in een volgende richtlijn en zorgstandaard;
- Ontwikkelen van specifieke psycho-educatie modules voor verschillende groepen patiënten en professionals;
- Bevorderen van de rol van naastbetrokkenen bij de behandeling;
- Ontwikkelen van een model voor consultatie vanuit de deelnemende instellingen tussen specialisten en huisartsen, professionals werkzaam in de BGGZ en de eerste lijn.

Het stimuleren en faciliteren van de ontwikkeling van nieuwe kennis omtrent bipolaire stemmingsstoornissen

- In afstemming met patiëntenvereniging plusminus opstellen van een kennisagenda (inclusief prioriteren van zorgevaluatie) op het gebied van bipolaire stemmingsstoornissen;
- Stimuleren dat het thema bipolaire stemmingsstoornissen een plaats krijgt in andere kennisagenda's en in de prioritering van subsidiegevers;
- Oriëntatie op gezamenlijke onderzoeksprojecten met verschillende participanten met als doel de klinische praktijk te verbeteren (zorgevaluatie en zorginnovatie);
- Initiëren van onderzoek naar het inzetten van ervaringsdeskundigen in de zorg, met name bij poliklinieken voor bipolaire stemmingsstoornissen.

Verspreiden van de actuele kennis over bipolaire stemmingsstoornissen

- Sterkere externe profilering met een bijpassend PR-beleid om de landelijke bekendheid van KenBiS als expertisecentrum verder te vergroten, en daarmee de beschikbare kennis en ervaring te kunnen verspreiden naar zorgaanbieders en andere belanghebbenden (zoals verzekeraars, beroepsverenigingen) buiten het directe netwerk;
- Verder ontwikkelen van de website tot een uitnodigende en goed toegankelijke kennisbron voor een brede groep van professionals, patiënten en naastbetrokkenen;
- Doorontwikkeling van de masterclass voor ggz-professionals;
- Ontwikkeling van een vraag gestuurde masterclass light;
- Ontwikkeling van een training over medicatie bij bipolaire stoornissen voor huisartsen en POH-GGZ;
- Verspreiden van kennis over bipolaire stemmingsstoornissen onder professionals werkzaam in jeugdinstituten, LVB, verslavingszorg, GGD;
- Ontwikkeling van toegankelijk informatiemateriaal dat bijdraagt aan tijdige herkenning door huisartsen, andere poortwachters en professionals werkzaam in de kinder- en jeugdpsychiatrie;
- Ontwikkeling van trainingen voor naasten;
- Ontwikkeling van anderstalig informatiemateriaal over bipolaire stoornissen voor patiënten en naastbetrokkenen;
- Het bevorderen van de ontwikkeling en verspreiding van kennis over de bipolaire stoornis tussen jonge onderzoekers en jonge behandelaren in de zorg voor patiënten met een bipolaire stemmingsstoornis (KenBiS Young Science).
- Bij het verspreiden van kennis over bipolaire stoornissen aansluiting zoeken bij de opleidingsinfrastructuur voor psychiaters, psychologen en verpleegkundig specialisten.

Organisatie en samenwerking

- Meer betrekken van de jongere generatie bij het netwerk en de organisatie van KenBiS;
- Het verstevigen van de samenwerking met de International Society for Bipolar Disorders (ISBD);
- Samenwerking zoeken met relevante landelijke kenniscentra zoals NedKAD en Phrenos.